

Referat Forskningskomiteen 6. desember 2021

Deltakere:

Åse Gornitzka (prorektor)
Janne Elin Reseland (OD)
Tore Nilssen (SV)
Erik Knain (UV), deltok digitalt
Vibeke Blaker Strand (JUS)
Mathilde Skoie (HF)
Anders Runesson (TF)
Carl Henrik Gørbitz (UiO:Livsvitenskap), deltok digitalt
Vebjørn Bakken (UiO:Energi)
Tore Rem (UiO:Norden)

Forfall:

Bjørn Jamtveit (MN)
Jens Petter Berg (MED)
Elisabeth Lackner (UiODoc)
Per Morten Sandset (viserektor)
Hugo de Boer (NHM)
Håkon Glørstad (KHM)

Inviterte deltagere: Departementsråd i Klima- og miljødepartementet Tom Rådahl (sak 66/21), viserektor Mette Halskov Hansen, seksjonssjef Ingse Noremsaune (MN) deltok på vegne av Bjørn Jamtveit, Mette Tøpnes (FIADM, sak 67/21) Bjørn Torgrim Ramberg (leder for Forskningsetisk utvalg) og Kristin Flagstad (FIADM, sak 68/21), Gard Thomassen (USIT, sak 69/21) og Vibeke Alm (FIADM, sak 70/21 og 72/21).

Sekretariat:

Ingrid Sogner (avdelingsdirektør, FIADM)
Malena Bakkevold (seksjonsleder, FIADM)
Åse-Marit Kristiansen (sekretær for Forskningskomiteen, FIADM)

Møteleder: Åse Gornitzka
Referent: Åse-Marit Kristiansen
Sted: Hybridmøte: Stallen i Professorboligen og Zoom
Tid: 12.15-15.00

SAK 66/21 Klima og Miljødepartementets nye kunnskapsstrategi

Klima og Miljødepartementets (KLD) har lansert en ny kunnskapsstrategi for 2021-2024 der *kunnskapssystemet* for klima og miljø er nøkkelordet. Systemet består av mange byggesteiner og ulike aktører. KLD har definert mål, delmål og konkrete tiltak. Departementsråd Tom Rådahl presenterte strategien jfr vedlagte presentasjon.

Noen punkter fra presentasjonen:

- KLD ser på forskning som et virkemiddel for å oppnå kunnskap, god vitenskapelig kvalitet er en forutsetning for relevans.
- Bli bedre til å sammenstille og bruke kunnskap som allerede finnes.
- Krevende å gjøre om kunnskap til handling, kunnskapsgrunnlaget (også internasjonalt) må være tilgjengelig og brukes av alle aktører, interaksjon viktig (fra forskerne via forvaltningen til Stortinget og befolkningen)
- Det globale og europeiske kunnskapssamarbeidet er viktig. Kunnskapsproduksjon skjer gjennom forskning, overvåking og kartlegging og statistikk og indikatorutvikling.

- Kunnskapsstrategien skal legge grunnlag for riktig ressursbruk, men krevende å finne hva som er riktig.
- Forskningsformidling sentralt.
- Det er satt tverrgående og overordnede kunnskapsbehov og mål, ikke tematiserte og detaljerte.
- Klima og miljø skal være et gjennomgående hensyn i flere sektordepartementer og sektorer.

Punkter fra diskusjonen:

- Tverrfaglighet er sentralt, bestillingene fra KLD kan gjøres bredere og samarbeid på tvers av forskningsmiljøer er nødvendig. Man må få tverrfaglighet inn fra bunnen av.
- Universitetenes rolle bør være å ta tak i de store spørsmålene og også utfordre hva som trengs av kunnskapsproduksjon.
- Det kan være behov for flere humanister i KLD for en mer helhetlig kompetanseprofil.
- KLDs forskningsbehov sluses gjennom Forskningsrådet, men problematisk at mange ikke kjenner seg igjen i utlysningene.
- Vedvarende fare for å løpe etter utfordringene snarere enn å være i forkant.
- I stadig skiftende fagfelt bør KLD trekke inn mer kompetanse utenfra for å stille de riktige spørsmålene.

Godkjenning av innkalling og referat fra forrige møte

Innkallingen og referatet ble godkjent med mindre korreksjoner.

SAK 67/21 Fremlegging av handlingsplan for Horisont Europa

Med Horisont Europa er det behov for å styrke UiOs tiltak for mobilisering og støtte til aktiv deltagelse, og for å bedre se og utnytte mulighetene som ligger i det nye rammeprogrammet. Dette er bakgrunnen for at UiOs rektorat i september ga Forskningskomiteen i oppdrag å lage en handlingsplan for UiOs engasjement i HE. En arbeidsgruppe nedsatt av Forskningskomiteen har jobbet frem den konkrete handlingsplanen.

Leder for arbeidsgruppen Åse Gornitzka, presentere utkastet til handlingsplan.

Punkter fra orienteringen:

- Ambisjon om å bruke hele bredden av Horisont Europa. Engasjement i hele linjen, spesielt på ledelsesnivå, er viktig for å mobilisere fra hele bredden.
- Fortsette å holde fanen høyt for grunnforskningen.
- Viktig å opprettholde både søknadsmotivasjon og støtteaktivitetene der det har hatt effekt, spesielt på de frie arenaene som ERC og Marie Curie, prosessene er blitt enklere og terskelen for å søke lavere. Utvide dette i bredden.
- Velutviklede tiltak, ingen store overraskelser, men likevel ikke helt ukontroversielt, mange uutnyttede områder.
- Tiltakslisten er felles for hele rammeprogrammet, da behovene var overlappende.
- Stimulere til å ta på seg koordineringsansvar, da kan man få inn mer grunnleggende forskning også innen de tematiske områdene.

Innspill fra Forskningsdekanene:

- Tverrfaglighet må fremheves bedre.
- Hvordan kan man bruke fellesløsningsprosjektet for å styrke dette arbeidet.
- Viktig balansekunst å holde trykket oppe på eksellens-pilaren samtidig som man vil komme i inngrep med det tematiske.
- Man må også se på deltagelse i prosjekter, ikke bare hvor mye penger som innhentes.
- Behov for tydeligere ansvarsfordeling på hvilket nivå de ulike tiltakene skal gjennomføres: UiO sentralt, fakultetsnivå eller enhetsnivå.
- Viktig å finne årsaken til at enkelte fagmiljøer velger å ikke søke.
- Tiltakene er generelle, det kan være behov for å spisse tiltakene på ulike typer fagområder.

- Anerkjennelse av suksess også utenfor eksellens-pilaren

Orienteringssaker:

SAK 68/21 Standard for forskningsintegritet

En standard for forskningsintegritet for UiO ble vedtatt av universitetsstyret i møte 19. oktober. Standardens formål er å tydeliggjøre hvilke anerkjente forskningsetiske normer som alle ansatte ved UiO bør kjenne til. Standarden for forskningsintegritet vil danne grunnlag for utarbeidelse av en opplæringsmodul i forskningsintegritet som skal tilbys alle ansatte ved UiO.

Bjørn Ramberg beskrev innholdet i standardene og utviklingen av en undervisningsmodul, jfr vedlagte presentasjon:

- Forskningsintegritet er forskningens interne normer og allmenn for all forskning. Tar utgangspunkt i akademisk frihet.
- Generisk undervisningsmodul som skal kunne nå alle vitenskapelige ansatte. Først til forskningsledere og veiledere, men etter hvert også for alle (kan bli en del av introduksjonskurset for alle nytilsatte).
- Casediskusjoner med fokus på hvorfor problemer oppstår, risikofaktorer og sårbarhetspunkter.

Kommentarer og innspill:

- Åpne for respons fra brukergrupper, evt. enkeltfakulteter.
- Lengden og formatet (online/fysisk) vil påvirke om man velger å gjøre dette obligatorisk eller ikke.
- Det vil være fysiske kurs, folk må komme sammen, opprinnelig mandat sa 2 dager og veksle mellom norsk og engelsk kursopplegg.
- Viktig å nå ut også til de som har vært lenge i systemet, ikke bare nytilsatte.

SAK 69/21 Anbefaling av tildeling av strategimidler til IT i Forskning i 2022

I universitetets budsjett for 2022 er det satt av strategimidler til IT i forskning, IT i utdanning, administrativ IT og IT-infrastruktur. En anbefaling om fordeling av midler ble lagt frem for Forskningskomiteen. Forslaget skal behandles videre og vedtas i Universitetsledelsen. Gard Thomassen fra USIT orienterte om prosessen og prioriteringene:

Normalt sett skal grunnleggende forslag utarbeides av SK-ITF med støtte fra tilhørende fagråd, men det har ikke vært mulig i 2021 grunnet arbeid med endringer av de strategiske koordineringsgruppene. SK-ITF behandlet strategimidlene 22. februar 2021, og deretter ble forslaget revidert grunnet et kutt på rundt 2 MNOK. I rammen på 49,65 millioner kroner inngår 29,85 millioner kroner i forpliktelser til igangsatte satsninger og tiltak finansiert av strategimidler for 2021 og tidligere år, mens 19,8 millioner er tilgjengelig for igangsetting av nye tiltak eller styrking av igangsatte.

Kommentarer og innspill:

- Fornuftige prioriteringer, men viktig å forankre prioriteringene i henhold til brukerbehov på enhetene.
- Det skal re-etableres et fagråd for forskning som skal ha bottom-up forankring, SK-ITF skal sørge for top-down forankring.

SAK 70/21 Forskningsrådets revidering av Porteføljeplaner – UiOs prosess

Forskningsrådet er i gang med revidering av sine porteføljeplaner. UiO har sendt innspill på høringsutkast for *Livsvitenskap*, *Naturvitenskap matematikk og teknologi* og *Humaniora og samfunnsvitenskap*. I desember vil Forskningsrådet offentliggjøre høringsutkast for de resterende porteføljeplanene med høringsfrist 20. februar. Enhetene hadde nylig mottatt brev om prosessen. Vibeke Alm orienterte om høringsprosessen ved UiO jfr vedlagte presentasjon.

Innspill:

- Tiden som er avsatt til institusjonene for å svare ut disse høringene er knapp.
- Det er nødvendig å ha et separat møte i Forskningskomiteen etter 24. januar for å rekke gode prosesser på enhetene.

Oppfølging:

FIADM finner tid til et separat møte i Forskningskomiteen primo februar for å diskutere høringsutkastene samlet.

SAK 71/21 Strategiprosess for UiO:Energi

Den tverrfaglige satsingen UiO:Energi gjennomfører for tiden en strategiprosess for ny virkeperiode fra 2023-2027. Forslag til strategidokument er sendt ut på høring til enhetene (saksnr i ePhorte 2021/16169) med høringsfrist 17. desember. Vebjørn Bakken orienterte kort om strategien og prosessen.

SAK 72/21 Nytt fra forskningsdekanene

Forskningskomiteen hadde en runde rundt bordet der det ble fortalt nytt fra forskningsfeltet ute på enhetene. De fleste fakulteter har hatt dialogmøte med Forskningsrådet tidligere i høst, noen av sakene som ble løftet:

- Manglende evaluering av søknader om offentlig sektor-ph.d og nærings-ph.d.
- Tydeligere muligheter for HUMSAM-forskere i Forskningsrådets utlysninger.
- Etterlyste teologi i panelsammensetning under søknadsbehandling.
- Frie rekrutteringsstillinger versus forskerprosjekt og SFF.
- Open access og publiseringskostnader
- FRIPRO-prosjekter som ikke skal vurderes på societal impact likevel er blitt vurdert på det.